

Ontwerpbesluit Flora- en Fauna-activiteit

Stichting Faunabeheereenheid Gelderland
T.a.v.
Koningsweg 35
6816 TG ARNHEM

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Onderwerp

Omgevingswet Flora- en Fauna-activiteit

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 35

Locatie

Werkgebied Faunabeheereenheid Gelderland

DSO-nummer

20260721 01284 000

Activiteit

Goedkeuring Faunabeheerplan ganzen 2026-2032 en verlenen vergunning schadebestrijding grauwe gans, kolgans en brandgans en populatiebeheer grauwe gans.

Beste

Op 17 juli 2026 hebben wij uw aanvraag ontvangen voor het goedkeuren van het faunabeheerplan ganzen 2026-2032 en een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Gelderland, waarbij verbodsbepalingen van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving worden overtreden voor grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*) en brandgans (*Branta Leucopsis*). Hierbij ontvangt u ons besluit.

Ontwerpbesluit

Wij zijn van plan de aangevraagde omgevingsvergunning te verlenen. Van het ontwerpbesluit wordt kennisgegeven in het Provinciaal blad van Gelderland. Dit kunt u raadplegen via www.overheid.nl. Iedereen kan binnen zes weken op dit ontwerpbesluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99 en schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer. Dit nummer staat bovenaan deze brief.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van dit besluit beschreven in bijlage 1. Bijlage 2 bestaat uit drie tabellen waarin voor alle drie de soorten de gewasschade in euro's per WBE staat uitgesplitst. In Bijlage 3 is een kaart van de ganzenrustgebieden in Gelderland

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
Gelderland

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

2 van 35

opgenomen. Bijlage 4 is een kaart van de aangewezen gruttogebieden binnen Natura2000-gebied Rijntakken. Neem de bijlage goed door.

Andere vergunningen

Misschien heeft u naast deze vergunning ook andere vergunningen nodig. U kunt dit controleren via de [vergunningcheck](#). U dient zelf na te gaan of u al gebruik kunt maken van deze vergunning terwijl u wacht op de eventuele andere vergunningen. U dient per projectonderdeel de juiste vergunningen te kunnen overleggen aan de toezichthouder.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](http:// gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Martine Jongman
Teammanager Vergunningverlening

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting en voorschriften
- Bijlage 2 – Schade per WBE
- Bijlage 3 – Kaart ganzenrustgebieden Gelderland
- Bijlage 4 – Kaart gruttogebieden binnen N2000-gebied Rijntakken

BIJLAGE 1 – TOELICHTING EN VOORSCHRIFTEN

De opbouw van deze toelichting op de vergunning is als volgt:

- Allereerst wordt de activiteit omschreven aangevuld met een overzicht van de aangevraagde verboden;
- Dan volgt de procedure;
- Daarna beschrijven we de historie van de vergunningverlening;
- Het besluit is daarna opgenomen, gevolgd door de voorschriften;
- Ook wordt het faunabeheerplan beoordeeld en de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De toelichting wordt afgesloten met een conclusie.

Omschrijving activiteit en aanvraag

Op 17 juli 2026 ontvingen wij een aanvraag van Stichting Faunabeheereenheid Gelderland (FBE) voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op grond van artikel 4.11 eerste lid onder e, f en g in samenhang met artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet (hierna: Ow), artikel 11.37 lid 1 onder a tot en met d van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en rekening houdend met artikel 11.63 eerste lid Bal gezien de aanbieding van het door de FBE vastgestelde faunabeheerplan.

De flora- en fauna-activiteit wordt in de bijlage bij de Ow omschreven als “een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten”. De door u beoogde flora- en fauna-activiteit leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen zoals opgenomen artikel 11.37 lid 1 onder a tot en met d (Bal) voor het opzettelijk doden of vangen van, van nature in Nederland in het wild levende grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen, het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van grauwe gans, het rapen en onder zich hebben van eieren van grauwe gans en het opzettelijk storen van grauwe gans, kolgans en brandgans.

De vergunning wordt aangevraagd in het kader van de volgende in artikel 8.74j lid 1 onder b en lid 2 Bkl genoemde wettelijke belangen;

- 1° in het belang van volksgezondheid en de openbare veiligheid;
- 2° in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- 3° voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- 4° ter bescherming van flora en fauna;

Daarnaast wordt ook het uit het lijden verlossen van zieke en/of gebrekkig dieren aangevraagd (in lijn met 8.74l eerste lid onder b sub 9, bekrachtigd in artikel 11.28 Bal in combinatie met 11.37 eerste lid onder a Bal en 4.22 Omgevingsregeling).

Handelingen

Er wordt vergunning flora- fauna-activiteit aangevraagd voor het opzettelijk doden, vangen en storen van de brandgans, grauwe gans en kolgans (art. 11.37 eerste lid onder a en d Bal). Daarnaast

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

4 van 35

wordt voor de grauwe gans het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten en eieren, het opzettelijk wegnemen van nesten aangevraagd (art. 11.37 eerste lid onder b Bal) en het rapen en onder zich hebben van grauwe ganzeneieren (art. 11.37 eerste lid onder c Bal).

Beheergebied

Het beheergebied voor ganzen is op zijn breedst het gehele werkgebied van de FBE Gelderland, maar voor schadebestrijding beperkt tot de WBE's die voldoen aan de schadedrempel. Daarnaast zijn aanvullende voorwaarden wenselijk binnen ganzenrustgebieden en Natura 2000-gebieden.

Beheerperiode

De vergunning wordt op zijn breedst jaarrond aangevraagd voor de periode van zes jaar. Er zijn echter per diersoort verschillende wenselijke nuances. Dit betreft:

- Brandgans: gerichte schadebestrijding van 1 oktober t/m 31 mei, m.u.v. christelijke feestdagen en zondagen.
- Grauwe gans: jaarrond nestbehandeling, populatiebeheer en schadebestrijding, m.u.v. christelijke feestdagen en zondagen.
- Kolgans: gerichte schadebestrijding van 1 oktober t/m 31 maart, m.u.v. christelijke feestdagen en zondagen.
- Het uit het lijden verlossen van zieke en/of gebrekkige dieren jaarrond, ook op christelijke feestdagen en zondagen.

Tijdstippen

De begrenzing van tijdstippen zit hoofdzakelijk in het gebruik van het geweer. Van 1 maart t/m 31 oktober is het gebruik van het geweer wenselijk maximaal een uur voor zonsopgang tot maximaal een uur na zonsondergang. Van 1 november tot 1 maart is het gebruik van het geweer wenselijk maximaal van een half uur voor zonsopgang tot maximaal een half uur na zonsondergang. Aanvullend wordt het gebruik van het PCP-luchtdrukgeweer het gehele etmaal aangevraagd voor situaties binnen de bebouwde kom.

Nestbehandeling van de grauwe gans is wenselijk van zonsopgang tot zonsondergang. Uit het lijden verlossen van ganzen is tevens het gehele etmaal toegestaan, maar er zijn wel voorwaarden wenselijk aan de te mogen gebruiken dodingsmiddelen.

Middelen en methoden

De vergunning wordt aangevraagd voor het gebruik van de volgende middelen en methoden (art. 8.74p lid 1 en art. 8.74q lid 1)

- Kogelgeweer (art. 8.74p eerste lid onder a Bkl), met een maximaal kaliber van .243 inch (6,2 mm)
- Hagelgeweer (art. 8.74p eerste lid onder a Bkl)
- Luchtdrukgeweer (art. 8.74q eerste lid onder e in samenhang met 11.31 tweede lid Bal) met een minimum kaliber van .22 inch met bijbehorende projectielen/pellets.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

5 van 35

- Honden, niet zijnde lange honden (art. 8.74p eerste lid onder c Bkl);
- Haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds (art. 8.74p eerste lid onder c en lid twee Bkl);
- Slag-, snij- of steekwapens (art. 8.74p eerste lid onder i, rekening houdende met het vierde lid Bkl)
- Lokvogels (art. 8.74q eerste lid onder c, rekening houdende met het tweede lid Bkl)
- Lokgeluiden (art. 8.74q eerste lid onder d Bkl)
- Geluiddemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie (art. 8.74q eerste lid onder e sub 2 Bkl)
- Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur (art. 8.74q eerste lid onder 2 sub 2 Bkl)

Daarnaast wordt op grond van art. 8.74q eerste lid onder e Bkl en op grond van art. 10.29 Ow, vergunning aangevraagd om voor het gebruik van het geweer af te wijken in de volgende situaties:

- De omvang van het jachtveld (art. 8.74q eerste lid onder e sub 1
- Voor zonsopgang of na zonsondergang (art. 8.74q eerste lid onder e sub 4i
- Binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoel in artikel 5.165a, of terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen (art. 8.74q eerste lid onder e Bkl);
- Toestemming van het gebruik van het geweer bij het herhaald uitblijven van het behalen van doelstand en het doden van zieke en/of gebrekkige dieren, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en toegang tot alle gronden binnen de provincie te verlenen, zo nodig met behulp van gedoogplicht (art. 10.29 Ow)

Procedure

Op deze vergunningaanvraag is titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Op 17 juli 2026 hebben wij uw aanvraag voor een omgevingsvergunning in het kader van hoofdstuk 5 van de Omgevingswet ontvangen.

De aanvraag maakt deel uit van deze omgevingsvergunning.

Historie vergunningverlening

De huidige beheerperiode met bijbehorend faunabeheerplan (deelplan) ganzen 2020-2026 en ontheffing (2020-008524) loopt van 27 oktober 2020 tot en met 26 oktober 2026. Elke 6 jaar wordt een nieuw faunabeheerplan opgesteld en samen met een aanvraag voor een vergunning voor een flora en fauna-activiteit ter goedkeuring aangeboden aan de provincie. Naast het ingediende faunabeheerplan ganzen 2026-2032 ligt ook het deelplan algemene deel (2025-013591) ten grondslag aan deze vergunning.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

Gelet op artikel 8.1 lid 2 Omgevingswet, artikel 2.1 en 2.2 van de omgevingsverordening Gelderland en artikel 6.2 van het Omgevingsbesluit.

Het door de Stichting Faunabeheereenheid Gelderland op 17 juli 2026 ingediende Faunabeheerplan ganzen 2026-2032 “GOED TE KEUREN” voor een looptijd van zes jaar gerekend vanaf 27 oktober 2026

EN

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 5.1 lid 2 onder g, 5.18 en 5.29 Omgevingswet en artikel 4.6 Omgevingsbesluit, artikelen 4.30 lid 2 onder a, 7.8a lid 2 onder a en 8.74j lid 1, 2 en 3 Besluit kwaliteit leefomgeving en artikel 11.37 lid 1 en 2 Besluit activiteit leefomgeving

DE OMGEVINGSVERGUNNING TE VERLENEN

zoals aangevraagd door Stichting Faunabeheereenheid Gelderland, Koningsweg 35 te Arnhem.

Voor de soorten, verbodsbepaling en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1 en voor het gebruik van de middelen zoals weergegeven in tabel 2.
Ingaande per 27 oktober 2026.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
<u>Schadebestrijding</u>	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder a Bal	Het opzettelijk vangen en doden van brandgans, grauwe gans en kolgans	C/E
Brandgans (<i>Branta Leucopsis</i>),	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder d Bal	Het opzettelijk storen van brandgans, grauwe gans en kolgans.	C
Grauwe gans (<i>Anser anser</i>)			
En			
Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)			
<u>Populatiebeheer</u>	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder a Bal	Het opzettelijk vangen en doden van grauwe gans	A/B/C/D/E
Grauwe gans			

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

7 van 35

(Anser anser)	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder b Bal	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van grauwe gans of het opzettelijk wegnemen van nesten	A/B/C/D
	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder c Bal	Het rapen en onder zich hebben van eieren van grauwe gans	A/B/C/D
	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder d Bal	Het opzettelijk storen van grauwe gans	A/B/C/D

A. In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

B. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

C. Voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

D. Ter bescherming van flora en fauna.

E. Uit het lijden verlossen van zieke en/of gebrekkige dieren.

Tabel 2 Middelen en methoden

Soort	Verbod	Middel
Brandgans (<i>Branta Leucopsis</i>), Grauwe gans (<i>Anser anser</i>) En Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)	Het opzettelijk vangen en doden van brandgans, grauwe gans en kolgans (art. 11.37 lid 1 aanhef en onder a Bal).	- Geweren: kogelgeweer en hagelgeweer luchtdrukgeweer met bijhorende pellets/projectielen (A). - Honden, niet zijnde lange honden (A). - Aantoonbaar gefokte haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds (B). - Slag-, snij- of steekwapens (C). - Lokvogels (D) - Lokgeluiden (E) - Geluidsdemper (F). - Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur (F).

A. Artikel 8.74p eerste lid Bkl.

B. Artikel 8.74p eerste lid, rekening houdende met het tweede lid Bkl.

C. Artikel 8.74p eerste lid, rekening houdende met het vierde lid Bkl.

D. Artikel 8.74q eerste lid, rekening houdende met het tweede lid Bkl.

E. Artikel 8.74q eerste lid Bkl.

F. Artikel 8.74q eerste lid Bkl.

Daarnaast wordt op grond van art. 8.74q eerste lid onder e Bkl en op grond van art. 10.29 Ow, vergunning verleend om voor het gebruik van het geweer af te wijken in de volgende situaties:

- 1° de omvang van het jachtveld (art. 8.74q eerste lid onder e Bkl);
- 4° i voor zonsopgang of na zonsondergang (art. 8.74q eerste lid onder e Bkl);

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

8 van 35

- 4^oii binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, of terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen (art. 8.74q eerste lid onder e Bkl);

EN

HEBBEN BESLOTEN

DE OMGEVINGSVERGUNNING TE WEIGEREN

Zoals aangevraagd door Stichting Faunabeheereenheid Gelderland, Koningsweg 35 te Arnhem.

Voor het gebruik van het geweer bij het herhaald uitblijven van het behalen van de doelstanden en in het geval van zieke en/of gebrekkige, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en toegang tot alle gronden binnen de provincie te verlenen, zo nodig met behulp van gedoogplicht (art. 10.29 Ow).

Voorschriften

Aan deze omgevingsvergunning zijn de volgende voorschriften verbonden.

Algemene voorschriften

De algemene voorschriften (A t/m E) en begrippenlijst bij vergunningen aan de Stichting Faunabeheereenheid Gelderland zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van de vergunning gebruik wordt gemaakt, zijn van toepassing en worden als herhaald en ingelast beschouwd. Deze zijn te raadplegen op de website www.faunabeheereenheid.nl/gelderland/publicaties.

Reikwijdte

De vergunning geldt voor het gehele werkgebied van de FBE in de provincie Gelderland¹. Deze vergunning is zes jaar geldig van 27 oktober 2026 t/m 26 oktober 2032.

*Soort-specifieke voorschriften***F** PERIODE**1. Schadebestrijding**

Verjaagacties ondersteunend afschot van brand-, grauwe, en kolganzen ter voorkoming van beperking van schade aan bedrijfsmatig geteelde landbouwgewassen is toegestaan binnen de volgende periodes:

- a. Brandganzen van 1 oktober t/m 31 mei.
- b. Grauwe ganzen jaarrond.
- c. Kolganzen van 1 oktober t/m 31 maart.

2. Populatiebeheer

¹ [WBE kaart Gelderland.jpg](#)

Het opsporen, bemachtigen en doden van grauwe ganzen met het geweer voor het beperken van aantallen is jaarrond toegestaan:

- a. In het belang van volksgezondheid, openbare veiligheid
- b. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- c. Ter voorkoming van schade aan bedrijfsmatig geteelde landbouwgewassen.
- d. Ter bescherming van flora en fauna.

3. Nestreductie

Het rapen, beschadigen, vernielen en onder zich hebben van eieren van de grauwe gans is jaarrond toegestaan van zonsopgang tot zonsondergang.

4. Uit het lijden verlossen

Het doden van zieke- en/of gebrekkige brand-, grauwe, en kolganzen is jaarrond toegestaan, ook op christelijke feestdagen en zondagen gedurende het hele etmaal.

G GEBIED

1. Schadebestrijding

- a. Schadebestrijding voor brand-, grauwe, en kolganzen is soort specifiek toegestaan voor het werkgebied van een wildbeheereenheid (WBE), waarvan is vastgesteld dat daar belangrijke schade dreigde te ontstaan, dan wel is getaxeerd door of in opdracht van bevoegd gezag. Het overzicht getaxeerde landbouwschade bij WBE's is opgenomen in Bijlage 2 bij dit besluit.
- b. Aan het schadebestrijdingsgebied kan op verzoek van de FBE tussentijds het werkgebied van een WBE worden toegevoegd als daarvoor belangrijke schade, zo bepaald in opdracht van BIJ12 Faunazaken, is getaxeerd voor brand-, grauwe, en kolganzen. Deze wijziging is gepubliceerd op de website van de FBE². Als een WBE wordt toegevoegd wordt deze nieuwe lijst ter kennisgeving naar de provincie gestuurd.

2. Populatiebeheer

Populatiebeheer van grauwe ganzen is toegestaan in het gehele werkgebied van de FBE.

3. Nestreductie

Nestreductie van grauwe ganzen is toegestaan binnen het gehele werkgebied van de FBE.

4. Ganzenrustgebieden en Natura 2000 Vogelrichtlijngebieden

- a. Schadebestrijding en populatiebeheer is niet toegestaan van 1 november t/m 31 maart in door GS aangewezen ganzenrustgebieden (Bijlage 3) en Natura 2000-gebieden Rijntakken en Arkemheen.
- b. In afwijking van Voorschrift G4a is er wel mogelijkheid tot populatiebeheer i.r.t. koppelvormers binnen ganzenrustgebieden en Natura 2000-gebieden Rijntakken en Arkemheen. Als er andere trek- en overwinterende Natura-2000-doelsoorten (waar de instandhoudingsdoelstelling niet van is bereikt en indien wezenlijke verstoring wordt verwacht) aanwezig in het veld zijn, dient verstoring voorkomen te worden.

² www.faunabeheereenheid.nl/gelderland/PUBLICATIES

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

10 van 35

- c. Schadebestrijding en populatiebeheer is niet toegestaan van 1 april t/m 31 mei als er grutto's aanwezig zijn in het veld binnen drie deelgebieden van Natura 2000-gebied Rijntakken, namelijk nabij Hattem, tussen Wilp en Doesburg en nabij Eck en Wiel. Zie Bijlage 4 voor de specifieke gebieden.
- d. In afwijking van voorschrift G4b en c is er wel mogelijkheid tot populatiebeheer, dit is enkel toegestaan met gebruik van de middelen benoemd in voorschrift H1cii.

H Middelen en gebruik**1. Gebruik geweer:**

- a. Het hagelgeweer is toegestaan conform de geldende wettelijke bepalingen (art. 11.79 Bal).
- b. Het kogelgeweer is toegestaan conform de geldende wettelijke bepalingen (art. 11.79 Bal), bij gebruik van een kogelgeweer is een minimaal kaliber van .22 lr en een maximaal kaliber tot .243 inch (6,2 mm) toegestaan.
- c. Het PCP-luchtdrukgeweer is toegestaan met minimaal kaliber .22 inch en bijbehorende projectielen (pellets) en conform de volgende aanvullende voorschriften:
 - i. Alleen t.b.v. populatiebeheer binnen de bebouwde kom, in velden die niet voldoen aan de wettelijk gestelde eisen van een jachtveld en binnen ganzenrustgebieden en Natura 2000-gebieden.
 - ii. Binnen ganzenrustgebieden en Natura 2000-gebieden zijn enkel PCP-luchtdrukgeweren met minimaal .22 inch en geluiddemper toegestaan tijdens de situaties benoemd bij voorschrift G4d.
 - iii. Is het gehele etmaal toegestaan binnen de bebouwde kom.
 - iv. Alleen kop- en nekschoten zijn toegestaan, m.u.v. pullen (nog niet vliegvlug).
- d. 1 maart t/m 31 oktober: van maximaal een uur voor zonsopgang tot maximaal een uur na zonsondergang van 1 maart t/m 31 oktober en van maximaal een half uur voor zonsopgang tot maximaal een half uur na zonsondergang van 1 november tot 1 maart.
- e. Al dan niet met gebruik van een geluiddemper mits dit ook is toegestaan op grond van de Wet Wapens en Munitie.
- f. Het gebruik van een kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur is toegestaan.
- g. Het gebruik van een geweer kan na goedkeuring van de FBE ook worden toegestaan op gronden die niet voldoen aan de eisen betreffende afmetingen waaraan jachtvelden moeten voldoen. De FBE mag dit toestaan als ruimtelijke beperkingen hiertoe aanleiding geven en eventuele andere maatregelen onvoldoende effect zullen hebben. Dit is toegestaan op gronden waarvan beheer noodzakelijk is om de doelstelling te behalen en het beoogde beheer een substantiële bijdrage levert om deze doelstelling te behalen.
- h. Het gebruik van het geweer is ook toegestaan op gronden gelegen binnen een afpalingskring van een geregistreerde eendenkooi mits daar ook door de kooiker schriftelijk toestemming voor is verleend.

2. Schadebestrijding

Bij schadebestrijding gelden de volgende voorwaarden:

- a. Voor een schadeperceel met door BIJ12 bepaalde kwetsbare gewassen dient bij laag salderende gewassen minimaal één preventieve maatregel getroffen te worden zijnde

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

11 van 35

menselijke verjaging of een maatregel als bedoeld in de Faunaschade PreventieKit³ en twee verschillende maatregelen als bedoeld in de Faunaschade PreventieKit voor hoog en midden salderende gewassen of voor laag salderende gewassen specifiek in de kwetsbare periode⁴. Uitgezonderd hierin zijn de situaties zoals genoemd in voorschrift G4.

- b. Verjaagacties dienen beperkt te zijn tot het schadeperceel en tot 20 meter daarbuiten.
 - c. Het gebruik van lokmiddelen en -geluiden en de inzet van honden (niet zijnde lange honden) en jachtvogels zijn toegestaan.
 - d. Slag, snij- en steekwapens mogen gebruikt worden om een aangeschoten dier zo humaan en doeltreffend mogelijk te doden.
 - e. Bij de schadebestrijding van de jaar rond aanwezige brandganzen wordt schadebestrijding stilgelegd als de gezamenlijke GRP (rekening houdende met provincie Overijssel en Noord-Brabant) minimaal twee aansluitende jaren niet wordt behaald.
3. Populatiebeheer
- a. Lokmiddelen en -geluiden en de inzet van honden (niet zijnde lange honden) en jachtvogels zijn toegestaan.
 - b. Slag, snij- en steekwapens mogen gebruikt worden om een aangeschoten dier zo humaan en doeltreffend mogelijk te doden.
4. Nestreductie
- a. Het beschadigen/vernielen van grauwe ganzeneieren is toegestaan d.m.v. het met plantaardige olie insmeren of door het doorprikken van eieren.
 - b. Grauwe ganzeneieren mogen worden meegenomen en voor consumptie doeleinden worden gebruikt.
5. Uit het lijden verlossen
- a. Zieke en/of gebrekkige brand-, grauwe-, en kolganzen mogen gedood worden conform voorschrift H1 en door het gebruik van slag-, snij- en steekwapens.
 - b. Op christelijke feestdagen en zondagen is alleen het gebruik van de dodingsmiddelen slag-, snij- en steekwapens toegestaan.
6. Slag-, snij- of steekwapens zijn alleen toegestaan in de gevallen genoemd in voorschriften H2d, H3b en H5a en wanneer:
- a. Het wapen alleen wordt gehanteerd door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden⁵ bezitten om deze activiteit humaan en doeltreffend te verrichten, en
 - b. Er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het dier.

I Overige voorschriften

³ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/ganzen/>

⁴ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/>

⁵ Een jachtaktehouder wordt geacht op basis van zijn opleiding voldoende kennis en vaardigheden te bezitten

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

12 van 35

1. Het is grondgebruikers, terreinbeheerder, jachthouders en WBE's niet toegestaan aanvullende beperkingen op te leggen, tenzij de FBE hiermee heeft ingestemd. De FBE rapporteert hierover jaarlijks aan de provincie.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

13 van 35

Onderbouwing goedkeuren faunabeheerplan

Voor de beoordeling van het Faunabeheerplan Ganzen is op basis van art. 6.2 Omgevingsbesluit en art. 2.2 Omgevingsverordening Gelderland het volgende toetsingskader opgesteld.

1. Een faunabeheerplan bevat in ieder geval passende en doeltreffende maatregelen voor het voorkomen en het bestrijden van schade aangericht door in het wild levende dieren.
2. Een faunabeheerplan wordt onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is om een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer te bewerkstelligen.
3. Een faunabeheerplan heeft geen betrekking op het beheren van populaties van exoten als bedoeld in [bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving](#) of verwilderde dieren en op het bestrijden van schadeveroorzakende exoten of verwilderde dieren.
4. Voor diersoorten die bij ministeriële regeling zijn aangewezen vanwege de omvang van hun leefgebieden stellen faunabeheereenheden met een binnen een leefgebied vallend werkgebied gezamenlijk het faunabeheerplan vast.
5. Een faunabeheerplan bevat een beschrijving van de handelingen van het huidige en voorgaande faunabeheerplan.
6. Een faunabeheerplan bevat de gegevens en bescheiden die op grond van de Omgevingsregeling worden verstrekt voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit die nodig is voor de uitvoering van het faunabeheerplan voor de onderdelen:
 - a. Het beperken van de omvang van populaties van in het wild leven dieren; en
 - b. Het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers.

Beoordeling:

1. *Een faunabeheerplan bevat in ieder geval passende en doeltreffende maatregelen voor het voorkomen en het bestrijden van schade aangericht door in het wild levende dieren.*

In het faunabeheerplan wordt in hoofdstuk 6 en 7 uitgebreid uitgelegd wat voor maatregelen mogelijk zijn en welke maatregelen in de afgelopen beheerperiode zijn getroffen om ganzen te verjagen en/of te doden en zo schade aan gewassen (graslanden) te voorkomen of te bestrijden. Om op lange termijn de schade aan gewassen te verminderen zal het aantal standvogels (grauwe gans) omlaag moeten. Om dit te bereiken is in hoofdstuk 7.2.2 het plan uitgewerkt om door heel Gelderland op verschillende manieren te zorgen dat ganzen beheerd kunnen worden en tegelijkertijd zo min mogelijk schade toe te brengen aan (de beschermdoelen van) andere soorten. De verscheidenheid aan vergunde middelen en methoden zorgt ervoor dat er het beheer flexibel is en kan aanpassen aan onverwachte situaties, daarmee is het mogelijk om tot passende en doeltreffende maatregelen te komen.

2. *Een faunabeheerplan wordt onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is om een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer te bewerkstelligen.*

In hoofdstuk 3 is per soort beschreven hoe de populaties zich de afgelopen 12 tot meer dan 50 jaar (afhankelijk van de onderzoeksmethode) hebben ontwikkeld, op nationaal en op provinciaal niveau.

3. *Een faunabeheerplan heeft geen betrekking op het beheren van populaties van exoten als bedoeld in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving of verwilderde dieren en op het bestrijden van schadeveroorzakende exoten of verwilderde dieren.*

Dit faunabeheerplan gaat alleen over schadebestrijding van brandgans, grauwe gans en kolgans en populatiebeheer van grauwe gans. Hier wordt dus aan voldaan.

4. *Voor diersoorten die bij ministeriële regeling zijn aangewezen vanwege de omvang van hun leefgebieden stellen faunabeheereenheden met een binnen een leefgebied vallend werkgebied gezamenlijk het faunabeheerplan vast.*

Dit is niet van toepassing op dit faunabeheerplan, hier wordt dus aan voldaan.

5. *Een faunabeheerplan bevat een beschrijving van de handelingen van het huidige en voorgaande faunabeheerplan.*

In hoofdstuk 6 worden de handelingen van het voorgaande faunabeheerplan omschreven en in hoofdstuk 7 wordt omschreven wat de omkadering van het huidige plan is, welke doelen daaruit voortkomen en welke maatregelen daarbij passen.

6. *Een faunabeheerplan bevat de gegevens en bescheiden die op grond van de Omgevingsregeling worden verstrekt voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit die nodig is voor de uitvoering van het faunabeheerplan voor de onderdelen:*
 - a. *Het beperken van de omvang van populaties van in het wild leven dieren; en*
 - b. *Het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers.*

Het faunabeheerplan ligt ten grondslag aan de aangevraagde omgevingsvergunning, of hiermee de vergunning ook voldoende is onderbouwd wordt hieronder besproken.

Algemene bevindingen en opmerkingen bij het faunabeheerplan

Het voorliggende faunabeheerplan omschrijft de casus rond het beheer van ganzen in de provincie Gelderland uitvoerig door in te gaan op de vele relevante aspecten rond het ganzenbeheer.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

15 van 35

In hoofdstuk 1 wordt de aanleiding beschreven, de achtergrond van dit faunabeheerplan, rol van het GAK als adviesorgaan en de afbakening van dit faunabeheerplan. Het plan heeft betrekking tot de brandgans, grauwe gans en kolgans, de drie meest voorkomende soorten ganzen in Gelderland en benoemt ook waarom enkele andere soorten zoals de Nijlgans en (grote) Canadese gans niet zijn opgenomen in dit faunabeheerplan.

In hoofdstuk 2 worden de wettelijke en beleidsmatige omkadering neergezet, landelijk en internationaal. Waaronder de AEWA overeenkomst (African-Eurasian Migratory Waterbird Agreement) met de daaruit volgende de managementplannen voor grauwe gans en brandgans, en daarnaast de Gelderse Natura-2000 gebieden. Als laatste wordt het provinciale beleid betreffende ganzenbeheer toegelicht. Hiermee biedt dit hoofdstuk een volledig beeld van de kaders waarbinnen dit faunabeheerplan moet werken.

De ecologie en waar de ganzen voorkomen wordt behandeld in hoofdstuk 3. Voor alle drie de soorten worden de ecologisch relevante periodes benoemd, de rol die Nederland speelt binnen de context van de hele flywaypopulatie en welke aantallen ganzen daarbij horen. Op nationaal en provinciaal vlak worden de aantallen ganzen, broedparen, verspreiding en bijbehorende trends duidelijk uiteengezet, dit geeft relevante context voor het beoordelen van het voorgestelde beheer.

Een voor dit faunabeheerplan significant hoofdstuk is hoofdstuk 4 waarin de schade aan de landbouw gedetailleerd uit een wordt gezet. ganzen zijn namelijk verantwoordelijk voor 70% van de getaxeerde schade in heel Nederland. Het grootste deel daarvan (90%) is op grasland, deze schade neemt in Gelderland flink toe. De toenemende schade gedurende de afgelopen 10 jaar wordt besproken waarbij de schade wordt uitgesplitst over de tijd (seizoenen), locatie (binnen of buiten ganzenrustgebied), ganzensoort, gewas en de waardevermindering van gewassen. Door de schade op deze manier op te splitsen valt af te lezen waar het zwaartepunt van de toename ligt. De schade is na een periode van groei de afgelopen vier jaar relatief stabiel, hoewel de schadebedragen in euro's voor zowel de winterschade als de zomerschade toenemen is de schade uitgedrukt in kilogram droge stof statistisch niet significant.

In Gelderland valt een groot deel van de getaxeerde schade binnen de door de provincie aangewezen ganzenrustgebieden brandgans: 64%, kolgans en grauwe gans: ca. 85%. Dat komt waarschijnlijk omdat een groot deel van de meest aantrekkelijke gronden vlak langs de grote rivieren en de randmeren onderdeel van Natura2000-gebied is en als rustgebied zijn aangewezen. Maar daarbij wordt opgemerkt dat het opmerkelijk is dat het aandeel aan de schade veel hoger is dan het aandeel van het aantal ganzen in de rustgebieden.

Hoofdstuk 5 richt zich op de overige schades die door de drie soorten ganzen worden aangericht. Voor alle vier wordt duidelijk gesteld wat de knelpunten zijn en op wat voor manier ganzen daar een rol spelen.

- Volksgezondheid, gericht op vervuiling van zwemlocaties, waar ganzen direct en indirect effect hebben op de waterkwaliteit, zowel door de aanwezigheid van ziekmakende bacteriën als een extra bron van eutrofiëring. Hoewel bij de provincie geen gevallen bekend zijn waar zwemlocaties zijn gesloten door de aanwezigheid van ganzen. Daarnaast spelen ganzen een rol bij het verspreiden van ziektes, bijvoorbeeld vogelgriep en botulisme

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

16 van 35

- Openbare veiligheid, rondom Nederlandse snelwegen zijn vaak voor ganzen aantrekkelijke stukken water en grasland, maar deze dit kan leiden tot gevaarlijke situaties op de weg door (te) laag overvliegende ganzen.
- Veiligheid van het luchtverkeer, vogelaanvaringen kunnen bij de luchtvaart (in Gelderland alleen defensie vliegbasis Deelen) zware gevolgen hebben. De vliegbasis heeft zijn eigen vergunning maar kan ook gebruik maken van een machtiging van de FBE voor populatiebeheer.
- Ter bescherming van flora en fauna, meerdere natuurbeheerorganisaties hebben aangegeven dat de natuurontwikkeling onder druk staat van ganzen in het gebied, onder andere de ontwikkeling van riet in moerashabitat is door een toenemende graasdruk van ganzen bemoeilijkt maar ook verslemping van weidevogelgrasland kan de natuurwaarden van een gebied doen dalen.

In hoofdstuk 6 worden de mogelijke beheermaatregelen beschreven en daarbij de nadruk gelegd op de afgelopen beheerperiode. Daarmee wordt een goed inzicht gegeven in de toegepaste maatregelen en de aantallen afgeschoten ganzen en in welke WBE's dit afschot plaatsvindt.

Hoofdstuk 7, richtlijnen 2026-2032 presenteert bestaat uit twee delen, in het eerste wordt de noodzaak nogmaals geduid, dit onderbouwd met statistische analyses. Hieruit blijkt dat er een significant positief verband is tussen het toegenomen aantal broedvogels grauwe gans en de zomerschade op graslandpercelen uitgedrukt in kilogrammen droge stof. Ook wordt er een voorschot gedaan op een verband tussen afschot en grasverlies, doordat de registratie van grasverlies nog maar 11 jaar wordt bijgehouden kunnen hier nog geen definitieve conclusies over worden getrokken. Deze analyse laat zien dat er aanwijzingen zijn dat afschot samenhangt met grasverlies onder bepaalde omstandigheden. Wij vinden het erg belangrijk dat er door de FBE gekeken wordt naar de statistische verbanden tussen de populatie ganzen, de gewasschade en het afschot, en zijn hoopvol dat dit in het volgende faunabeheerplan tot meer inzichten leidt.

In het tweede deel wordt de voorgestelde manier van werken voor de komende beheerperiode beschreven waarbij aandacht is voor de doelstand en doelstellingen voor 2026 t/m 2032 en dit in perspectief van de minimale vereiste populatie en gunstige referentie populatie wordt gezet, waarbij onderbouwd wordt waarom de FBE verwacht dat er geen negatief effect op de populaties van de drie soorten ganzen zal zijn. Hiermee beoordelen wij dat er voldoende zekerheid is dat de SvI door de voorgestelde maatregelen niet in het geding komt. Daarna wordt uitvoerig beschreven hoe het ganzenbeheer wordt afgestemd op de beheerplannen van de Natura-2000 gebieden Veluwe, Arkemheen en Rijntakken. We waarderen de aandacht voor een gebiedsgerichte aanpak waarbij de samenwerking tussen uitvoerende partijen en terrein beherende partijen en lokale overheden centraal komt te staan. Het is veelbelovend om deze partijen allemaal op dezelfde lijn te krijgen en verwachten dat de FBE hier een goede rol in kan spelen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande en in aanmerking genomen de artikelen 8.1 lid 2 Omgevingswet, 2.1 en 2.2 van de omgevingsverordening Gelderland en 6.2 van het Omgevingsbesluit, hebben wij beoordeeld dat het faunabeheerplan voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

17 van 35

Onderbouwing verlenen vergunning

Voor een omgevingsvergunning verleend kan worden voor een flora- en fauna-activiteit betreffende van nature in Nederland in het wild levende vogels zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn dient er getoetst te worden volgens de beoordelingsregels van art. 8.74j eerste lid Bkl, namelijk dat:

- Er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat;
- De activiteit nodig is volgens de belangen 1 tot en met 4 zoals benoemd op pagina 3 van dit besluit;
- De activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soort.

Hieronder volgt de uitwerking van deze beoordelingsregels gevolgd door de onderbouwing van de vergunde middelen en methoden.

Andere bevredigende oplossing/ alternatievenafweging

Voor invulling gegeven kan worden aan de aangevraagde schadebestrijding (brandgans, grauwe gans en kolgans) en populatiebeheer (grauwe gans) moeten minder verstorende (preventieve) maatregelen worden toegepast of duidelijk worden omschreven waarom deze niet voldoende werken (niet bevredigend zijn).

In de aanvraag wijst de FBE op de Faunaschade PreventieKits voor ganzen, opgesteld door BIJ12 Faunazaken⁶ waarin visuele en akoestische middelen worden beschreven en op effectiviteit worden beoordeeld en daarnaast afscherming en ondersteunend afschot worden behandeld. Deze maatregelen worden door BIJ12 als effectief beoordeeld waarbij op wordt gemerkt dat een combinatie van maatregelen vaak effectiever is maar ook geen volledige garantie kan geven.

BIJ12 ziet verjaging vooral als effectief binnen een passend ingericht landschap. In Gelderland is dit ingevuld met ganzenrustgebieden (Bijlage 3). Deze liggen direct aan of in de buurt van de grote rivieren en de randmeren, deze grasrijke gebieden zijn door de aanwezigheid van (groot) water bij uitstek geschikt voor ganzen. Binnen de ganzenrustgebieden worden van 1 november tot en met 31 maart ganzen een plek geboden waar ze mogen grazen, agrariërs in het gebied krijgen de schade die daardoor ontstaat vergoed. In het faunabeheerplan, hoofdstuk 4.2 (vanaf pagina 36) wordt de effectiviteit van de ganzenrustgebieden beschreven.

In het faunabeheerplan, hoofdstuk 6 Beheermaatregelen (vanaf pagina 47), worden meer preventieve maatregelen beschreven dan alleen voor het voorkomen van gewasschades. Hier wordt stilgestaan bij landschaps- en inrichtingsbeheer, lasers, linten, ballonnen, vlaggen, vogelverschrikkers, drones, honden, knalapparaten, vogelafweerpistool, Bird Alert en nabootsen alarmroepen. Deze preventieve maatregelen zijn beschreven aan de hand van verschillende wetenschappelijke onderzoeken, waarbij veelal ook de effectiviteit is getoetst. Maar zoals ook in het faunabeheerplan staat, zijn deze preventieve maatregelen niet in staat om schades volledig te voorkomen of de ecologische draagkracht van een gebied te waarborgen. Daarnaast zijn er

⁶ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/ ganzen/>

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

18 van 35

potentiële neveneffecten, zo kunnen preventieve maatregelen, bijvoorbeeld een knalapparaat, andere overlastgevende soorten verstoren maar ook weidevogels, of andere doelsoorten, kunnen worden weggejaagd. Bij gebruik te dicht bij de bebouwde kom of recreatiegebieden kunnen omwonenden overlast ervaren waardoor een akoestisch middel niet gewenst is.

In Gelderland zijn er vele verschillende maatregelen getroffen om bijv. de kans op landbouwschade te verminderen, dit is tevens toegelicht in hoofdstuk 6 onder 'toegepaste preventieve maatregelen' vanaf pagina 51. Deze blijken effectief met name in gecoördineerde aanpak van verjaging met ondersteunend afschot (onvoorspelbaar voor de ganzen), omdat er een associatie gelegd wordt tussen het afschot en de niet-dodelijke verjagingsmiddelen.

Conclusie andere bevredigende oplossingen:

Er worden in Gelderland alternatieve, minder ingrijpende, middelen toegepast. In het Gelders beleid, 'Uitvoeringskader Fauna 2025' wordt geëist dat minimaal 1 preventieve maatregel wordt uitgevoerd voordat een vergoeding kan worden uitbetaald (als het gaat om laag renderende gewassen zoals gras) en daarnaast werkt gerichte schadebestrijding het beste als de ganzen de mogelijkheid hebben om in bepaalde percelen ongestoord te foerageren, dat is binnen de ganzenrustgebieden in Gelderland het geval. Ondanks deze maatregelen is de schade aan gewassen buiten de ganzenrustgebieden te hoog, evenals het aantal jaarronde grauwe ganzen en de overwinterende brandganzen, grauwe ganzen en kolganzen.

Daarmee achten wij de alternatieve maatregelen niet voldoende en het beheren van ganzen de juiste oplossing.

Noodzaak activiteit

Aan deze vergunning liggen verschillende geschade wettelijke belangen ten grondslag (Art. 8.74j eerste lid onder b Bkl):

- In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Daarnaast wordt ook het uit het lijden verlossen van zieke en/of gebrekkige dieren onderbouwd (in lijn met 8.74l eerste lid onder b sub 9, bekrachtigd in artikel 11.28 Bal in combinatie met 11.37 eerste lid onder a en 4.22 Omgevingsregeling).

Hieronder wordt per geschaad belang de onderbouwing uiteengezet.

- *In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid*

Dit belang wordt toegelicht ter onderbouwing van populatiebeheer grauwe gans. Onder dit belang valt specifiek: zwemwaterkwaliteit (onderdeel van volksgezondheid, toegelicht in hoofdstuk 5.1 van

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

19 van 35

het faunabeheerplan) en verkeersveiligheid (onderdeel van openbare veiligheid, toegelicht in hoofdstuk 5.2 van het faunabeheerplan).

Zwemwaterkwaliteit

Recreatiegebieden vormen vaak de ideale plekken voor ganzen door het waterelement, veelal groene omgeving en relatief veilige plek (qua beheer) door de recreanten. Problemen ontstaan als er grote hoeveelheden grauwe ganzen zich ophouden in deze gebieden. Met name de uitwerpselen van ganzen vormen problemen, de waterkwaliteit, zeker bij opwarmend water kan dusdanig verslechteren dat het risico op algengroei en ziektekiemen (o.a. botulisme, cyanobacterie en vogelgriepvirus) verhoogd en er een negatief zwemadvies wordt afgegeven. Jaarlijks gebeurt dit dan ook. De FBE heeft contact gehad met Leisurelands, een Gelderse recreatieonderneming met meer dan tien Gelderse recreatieplassen. Zij geven aan dat de zwemkwaliteit verminderd o.a. door de vele aanwezige (grauwe) ganzen. Zo werd de jaarlijkse zwemwaterklasseindeling van recreatieplas Barsche verlaagd van 'Goed' naar 'Slecht'. Deze zwemlocatie voldeed altijd (Goed/Uitstekend) maar een aantal metingen in 2024 en 2025 lieten een dusdanige overschrijding zien (Escherichia coli en Intestinale enterokokken) dat de klasse naar 'Slecht' is gezakt. Ook Recreatieschap Uiterwaarde (Rivierengebied) is ter voorkoming van verminderde waterkwaliteit en overlast van uitwerpselen al jaren genoodzaakt extra inzet te leveren om zwemwater en haar terreinen schoon te houden. Dit onderschrijft het belang voor ganzenbeheer, waarbij er weer meer gezocht moet worden naar een balans tussen recreatiedoeleinden en de aanwezigheid van ganzen. Waterschap Vallei en Veluwe bevestigt ook dat ganzen een groot risico vormen om de waterkwaliteit op orde te behouden.

Grauwe ganzenbeheer is daarom dus van belang om te voorkomen dat er te grote aantallen grauwe ganzen verblijven in en rondom deze wateren. Middels de gebiedsgerichte aanpak kunnen lokale zwemwateren goed in kaart gebracht worden en afspraken gemaakt worden met de lokale uitvoerders om de grauwe ganzen onder acceptabele aantallen te houden. Populatiebeheer geeft hier de mogelijkheid toe, door te werken naar een doelstand van 30.000 grauwe ganzen zullen problemen rondom deze recreatiewateren verminderen.

Verkeersveiligheid

Bij aanrijdingen met dieren wordt er meestal eerder gedacht aan grote hoefdieren dan ganzen. Aanrijdingen met ganzen (middelgrote vogels) hebben veelal ook minder grote consequenties, maar kunnen desalniettemin zorgen voor gevaarlijke situaties binnen het verkeer. Bijvoorbeeld wanneer een bestuurder schrikt en uitwijkt wat leidt tot een aanrijding met een ander voertuig. Ganzen verblijven vooral rondom wegen door de aantrekkelijke groene klaverbladen en groene waterrijke stroken langs de wegen; de ideale plekken voor nesten, rusten en foerageren. Deze plekken zijn veilig doordat ze vaak ook niet toegankelijk zijn voor mensen of landpredatoren zoals de vos. Maar zoals ook in het faunabeheerplan toegelicht, is de aanwezigheid van ganzen op deze plekken niet zonder risico. Net als in de vorige planperiode, is het wenselijk om grauwe ganzen te weren op deze locaties, om zo het risico tot vogelaanvaringen zoveel mogelijk te voorkomen. Op en langs de A15 zijn jaarlijks honderden aanrijdingen met ganzen die veelal te laag over de snelweg

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

20 van 35

heen en weer vliegen. Figuur 38 van het faunabeheerplan maakt inzichtelijk op welke locaties populatiebeheer van de grauwe gans (via afschot en nestbehandeling) is toegepast rondom wegen, met name in het Rivierengebied. Nestreductie was als onderdeel van populatiebeheer ook mogelijk en is toegepast. Vooral bij geïsoleerde klaverbladen is nestbehandeling zeer effectief. Het is van belang dat populatiebeheer van de grauwe gans uitgevoerd kan blijven worden, zodat populaties rondom infrastructuur laag gehouden kunnen worden. Gezien de groene en blauwe elementen rondom wegen zullen deze plekken altijd ganzen blijven aantrekken en is jaarrond beheer wenselijk om zo de verkeersveiligheid te waarborgen.

Conclusie belang volksgezondheid en openbare veiligheid.

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74j eerste lid onder b sub 1 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak ver vergunning is aangetoond.

- *In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer*

Dit belang wordt toegelicht ter onderbouwing van populatiebeheer grauwe gans in hoofdstuk 5.3 van het faunabeheerplan.

Zoals in het faunabeheerplan aangegeven, heeft Gelderland één militaire vliegbasis gelegen op de Veluwe. De Veluwe is een uitgestrekt bosgebied, dus er verblijven slechts kleine aantallen grauwe ganzen. Maar ganzen zijn mobiele soorten en de defensie vliegbasis heeft grasrijke vluchtstroken, wat het wel een interessante plek maakt voor ganzen. Op de vliegbasis wordt systematisch ingezet op met name vogelaanvaringspreventie, waarbij meestal het verjagen van vogels voldoende is. Hiervoor hebben zij een separate vergunning, toch kan populatiebeheer grauwe gans verder ondersteunend zijn om de veiligheid te waarborgen. Een aanvaring met een gans kan grote gevolgen hebben voor een luchtvaartuig.

Conclusie belang van de veiligheid van het luchtverkeer

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74j eerste lid onder b sub 2 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

- *Het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren*

Dit belang is toegespitst op schade aan landbouwgewassen, als onderdeel van zowel populatiebeheer grauwe gans als schadebestrijding brandgans, grauwe gans en kolgans. In hoofdstuk 4 van het faunabeheerplan zijn de verschillende landbouwschades per diersoort uitgesplitst.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

21 van 35

Ganzen kunnen grote schades aanrichten aan (landbouw)gewassen. Gewassen zijn gevoelig voor vraatschade, maar ook indirecte schade zoals verslemping kan voor grote schadeposten zorgen. Uit onderzoek van CLM bleek dat in van 2008-2010 gemiddeld 23% van de werkelijke schade werd vergoed⁷. Deze daadwerkelijke schade ligt dus vele malen hoger. De schades worden getaxeerd via BIJ12 Faunazaken. In Tabel 1 zijn de getaxeerde schades weergegeven voor de drie ganzensoorten. Dit zijn de reguliere schades, zonder de schades die getaxeerd worden binnen de ganzenrustgebieden (automatische taxatiesregeling), in die gebieden krijgen agrariërs 100% schade vergoed, mag in de winterperiode niet verjaagd worden en wordt dus de schade gedoogd om zo rust aan de overwinterende vogels te bieden. Er wordt in de analyse gekeken naar de getaxeerde schade, omdat deze het volledigste beeld geeft van de schade. Dat er maximaal 95% van het getaxeerde schadebedrag uitgekeerd wordt, is een beleidsmatige keuze en heeft niks met de daadwerkelijke schade te maken.

Tabel 1: Getaxeerde schade ganzen van de afgelopen planperiode (2020-2025), uitgedrukt in schadejaren (gewasseizoen november t/m oktober) en exclusief de automatische taxatieschades. Bron: database BIJ12 (peildatum: 26 maart 2026)

Diersoort	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Eindtotaal
Brandgans	€ 27.359	€ 22.828	€ 31.552	€ 56.258	€ 49.293	€ 106.928	€ 294.218
Grauwe gans	€ 602.878	€ 636.872	€ 852.847	€ 880.594	€ 1.082.552	€ 1.122.363	€ 5.178.106
Kolgans	€ 59.706	€ 52.358	€ 53.503	€ 90.185	€ 161.341	€ 195.692	€ 612.784
Eindtotaal	€ 689.943	€ 712.059	€ 937.901	€ 1.027.037	€ 1.293.186	€ 1.424.982	€ 6.085.108

Om volgens provinciaal beleid in aanmerking te komen voor schadebestrijding dient de schadedrempel van €10.000 per ganzensoort overschreden te worden in enig jaar. Dit is voor alle drie de ganzensoorten het geval. Met name de grauwe ganzenschade loopt jaarlijks flink op, met meer dan een miljoen getaxeerde schade sinds 2024. Daarom wordt er voor de grauwe gans naast schadebestrijding ook ingezet op populatiebeheer. De provinciale populatie moet dalen om zo de landbouwschade binnen maatschappelijk geaccepteerde marges te krijgen, dit is in het faunabeheerplan verder toegelicht in hoofdstuk 7.2.1 en is bepaald op €108.161 getaxeerde zomerschade.

In het faunabeheerplan hoofdstuk 4 Schade landbouw zijn deze schadeposten en schadehistorie verder toegespitst. De totale getaxeerde ganzenschade (brandgans, grauwe gans en kolgans) was de afgelopen planperiode gemiddeld €3,3 miljoen, waarvan het merendeel (€2,3 miljoen) dus valt binnen de automatische taxatiesregeling. Echter, jaarlijks wordt er gemiddeld € 990.815 schade aangericht op reguliere percelen. Dit bedrag wordt te hoog geacht en ingrijpen is hierom wenselijk. De ganzen verrichten de meeste schade aan graslanden (94%), daarna aan granen en andere vollegrondsgroenten, dit is nog verder uitgesplitst naar diersoort en locatie in Figuur 34 pagina 35. Schades zijn bijna volledig gesitueerd in het Rivierengebied en Veluwerandmeren, nabij de rivieren

⁷ <https://edepot.wur.nl/274992>

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

22 van 35

en waterplassen. Binnen de Veluwe en Achterhoekse WBE's wordt er relatief weinig schade getaxeerd. Het Veluwemassief bestaat dan ook hoofdzakelijk uit bossen, waardoor er weinig aantrekkelijke foerageerplekken zijn voor ganzen. Ook al speelt daar wel een ander probleem dat ganzen rusten in de bosvennen, waardoor in deze voedselarme ecosystemen onwenselijk eutrofiëring optreedt. Binnen de Achterhoekse WBE's zijn er wel vele agrarische percelen, maar toch weinig schadeaanvragen. Dit is te verklaren door een mate van acceptatie in deze gebieden. De ganzenpopulaties zijn hier nog niet buitensporig hoog en er kan voldoende gedaan worden aan schadebestrijding, dit zien we ook aan de reductie per WBE. De reductie aantallen liggen aanzienlijk lager dan in het Rivierengebied, maar desalniettemin worden er wel (met name) grauwe ganzen geschoten (Figuur 39 pagina 55). De Achterhoekse agrariërs lijken dus de ontstane schade voldoende toe kunnen bestrijden waardoor zij geen tegemoetkoming in de schade aanvragen. Het is dan ook van groot belang dat populatiebeheer op provinciaal niveau uitgevoerd kan blijven worden, zo kunnen de lokale populaties binnen acceptabele marges blijven en kan er verder toegewerkt worden naar de doelstand van 30.000 grauwe ganzen. Zo niet, verdwijnt de mate van acceptatie onder de agrariërs, wat potentieel zal leiden tot een toename van tegemoetkomingen in de landbouwschade. Het Rivierengebied en de Veluwerandmeren zijn zeer waterrijke gebieden met groene uiterwaarden, hier verblijven dusdanig veel ganzen dat agrariërs meer genoodzaakt zijn om tegemoetkomingen in de schades aan te vragen.

Grauwe gans

De grauwe gans veroorzaakt ruimschoots de meeste schade in provincie Gelderland. Voor de grauwe gans wordt er jaarrond populatiebeheer aangevraagd om zo te werken naar een doelstand van 30.000 grauwe ganzen (zomerstand) met een maximale getaxeerde zomerschade van €108.161. Schadebestrijding wordt aanvullend aangevraagd voor de WBE's die voldoen aan de schadedrempel (€500). Gezien er voor de grauwe gans jaarrond populatiebeheer wordt toegepast, is er geen zomer- en winteronderscheiding. De gemiddelde getaxeerde schade ligt de afgelopen planperiode (2020-2025) dan ook redelijk dichtbij elkaar, met gemiddeld € 366.050 winterschade en gemiddeld € 483.877 zomerschade. Sinds 2024 wordt er voor meer dan €1 miljoen grauwe ganzenschade getaxeerd, verdeeld over 29 WBE's die de mogelijkheid krijgen tot aanvullende gerichte schadebestrijding (zie Bijlage II voor specifieke WBE's).

Brandgans en kolgans

Voor deze soorten wordt verwacht dat gerichte schadebestrijding net als de vorige planperiode voldoende zal zijn om de schade te bestrijden. In de vorige planperiode was schadebestrijding opgesplitst naar een winterperiode (1 nov. tot 1 maart) en zomerperiode (1 maart t/m 31 okt.), deze periodes zijn afgeleid van het gewasgroei seizoen. WBE's die meer dan €500 getaxeerde schade in één van de afgelopen zes jaren hadden mochten middels perceelgebonden machtigingen schade bestrijden. Voor de aankomende periode is het voornemen om dit iets anders in te richten: brand- en kolgans zijn hoofdzakelijk overwinterende soorten in ons land, daarom zal schadebestrijding ook op deze periode toegesplitst worden. Wanneer er dus vele duizenden ganzen extra in Gelderland verblijven. Schadebestrijding wordt bepaald op het seizoensvoorkomen wat terug te

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

23 van 35

vinden is op de Sovon website. Voor de brandgans is dit oktober t/m mei en voor de kolgans is dit oktober t/m maart, deze periode wordt de winterperiode genoemd. Afgaande op deze opsplitsing, zijn de schades als volgt verdeeld:

Tabel 2 Getaxeerde brandganzen- en kolganzen schade opgesplitst naar winter- en zomerperiode, waarbij winterperiode verder opgesplitst is tussen regulier en automatische taxatiesregeling periode 2016-2025 (Bron: BIJ12 Faunazaken)

Brandgans	Winter		Zomer	Eindtotaal
	Regulier	Automatische taxaties	Regulier	
2016	€ 11.537	€ 6.509	€ 6.392	€ 24.438
2017	€ 24.904	€ 18.913	€ 9.550	€ 53.367
2018	€ 13.078	€ 23.444	€ 8.358	€ 44.880
2019	€ 14.363	€ 64.614	€ 8.822	€ 87.799
2020	€ 17.895	€ 54.956	€ 9.465	€ 82.315
2021	€ 13.215	€ 166.762	€ 9.613	€ 189.590
2022	€ 25.145	€ 168.719	€ 6.406	€ 200.270
2023	€ 33.036	€ 89.857	€ 23.222	€ 146.115
2024	€ 37.094	€ 166.634	€ 12.199	€ 215.928
2025	€ 59.555	€ 201.946	€ 25.762	€ 287.264
Eindtotaal	€ 336.707	€ 962.355	€ 131.280	

Kolgans	Winter		Zomer	Eindtotaal
	Regulier	Automatische taxaties	Regulier	
2016	€ 54.774	€ 561.007	€ 17.574	€ 633.355
2017	€ 85.240	€ 472.625	€ 6.271	€ 564.136
2018	€ 47.259	€ 376.506	€ 864	€ 424.629
2019	€ 67.191	€ 531.338	€ 8.785	€ 607.314
2020	€ 50.762	€ 239.293	€ 8.944	€ 298.999
2021	€ 47.895	€ 441.956	€ 4.463	€ 494.314
2022	€ 53.503	€ 413.789	€ 0	€ 467.291
2023	€ 86.590	€ 432.471	€ 3.595	€ 522.656
2024	€ 153.400	€ 698.696	€ 7.941	€ 860.036
2025	€ 149.305	€ 587.501	€ 6.319	€ 743.125
Eindtotaal	€ 1.881.825	€ 4.755.182	€ 109.792	

In de bovenstaande tabellen zijn de getaxeerde schades opgedeeld naar de 'nieuwe' winter/zomer verdeling. De getaxeerde schades binnen de automatische taxaties regeling is wel inzichtelijk

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

24 van 35

gemaakt, maar weegt verder niet mee. De meeste schades worden dus in de ganzenrustgebieden getaxeerd.

Voor de kolgans is via deze opsplitsing zeer duidelijk dat de reguliere schades zich ook bijna volledig voordoen in de winterperiode. Het is opmerkelijk dat er een significante stijging is van winterschade (zowel in euro's als kilogrammen droge stof). Het is nog onduidelijk of dit incidenteel is door bijvoorbeeld de weersomstandigheden van die winters (zo ook toegelicht in hoofdstuk 7.2.1) of dat het gaat om een structurele stijging. De FBE houdt hierbij de vinger aan de pols. Echter, de schadedrempel van €10.000 gesteld in het provinciaal beleid worden in de winterperiode ruimschoots overschreden. Hierdoor dient, in de WBE's waar meer dan €500 euro schade is getaxeerd, schadebestrijding mogelijk te zijn. Voor de kolgans zijn dit momenteel 25 WBE's (zie Bijlage 2 voor de specifieke WBE's met door BIJ12 geregistreerde getaxeerde schades). Al deze WBE's zijn gelegen aan rivieren en/of de randmeren en dus ook WBE's waar in de winter veel kolgans verblijven.

De brandganzen schade wordt ook het meeste getaxeerd onder de automatische taxatiesregeling. De reguliere winter- en zomerschade is meer verdeeld dan bij de kolgans, maar nog steeds valt de meeste schade binnen de winterperiode. Voor de brandgans wordt er vooralsnog geen zomer schadebestrijding aangevraagd gezien het aantal getelde provinciale brandganzen in relatie tot de provinciaal gestelde GRP, toegelicht in hoofdstuk 7.2.2 bladzijde 72 in het faunabeheerplan. De FBE monitort de populatietrend en de GRP van de gezamenlijke buurprovincies (zie Tabel 3). In Tabel 3 is te zien dat de GRP lang niet overschreden wordt, de verwachting is ook niet dat dit zal gebeuren. Ook is de uitwisseling van brandganzen tussen Overijssel en Friesland zeer duidelijk. Dit laat zien dat de provinciale GRP eigenlijk niet goed toegepast kan worden op mobiele soorten zoals ganzen, dit monitoren op landelijk niveau heeft de voorkeur. De zomerschade lijkt de laatste drie jaar wel toe te nemen, mocht deze trend zich voortzetten dient de toepassing van gerichte schadebestrijding in de zomerperiode heroverwogen te worden. Vooralsnog voldoen 19 WBE's aan de schadedrempel van minimaal €500 getaxeerde schade in enig jaar. Evenals ten aanzien van de kolgans, liggen al deze WBE's rondom de rivieren en randmeren (zie Bijlage 2 voor specifieke WBE's).

Tabel 3 Brandganstelling van provincie Gelderland, Overijssel en Noord-Brabant en de provinciale GRPS

	Gelderland	Noord-Brabant	Overijssel	Gezamenlijk
GRP	<i>3.010</i>	<i>760</i>	<i>980</i>	<i>4.750</i>
2021	3.867	2.570	6.275	12.712
2022	3.351	1.661	18.987	23.999
2023	1.982	2.750	4.397	9.129
2024	1.822	2.348	18.619	22.789
2025	1.464	2.930	13.568	17.962

Conclusie belang van belangrijke schade aan gewassen

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74j eerste lid onder b sub 3 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

- *Ter bescherming van flora en fauna*

Dit belang wordt toegelicht ter onderbouwing van populatiebeheer grauwe gans in hoofdstuk 2.4, 5.4 en 7.2.2 van het faunabeheerplan.

Grauwe ganzen zijn onderdeel van de ecosystemen waar zij in leven. Als de populatie in balans is en andere flora en fauna ook bestaan uit robuuste populaties en/of habitats, ontstaat er geen conflict tussen gans en een (kwetsbaar) ecosysteem. Helaas geldt het nu veelal dat habitats en bijhorende soorten onder druk staan, door bijvoorbeeld vervuiling, eutrofiering, verzuring en overmatige vraat. Dit is een probleem dat ruimschoots is gedocumenteerd in onderzoek (terug te lezen in het faunabeheerplan hfst. 5.4) en ook een bevestigd probleem is in de natuurgebieden van Gelderland zelf. Zowel Staatbosbeheer als Natuurmonumenten en Geldersch Landschap en Kasteelen geven aan dat er problemen spelen binnen kwetsbare habitats en plantpopulaties. Een surplus aan ganzen (met name jaarrond aanwezige grauwe ganzen, maar soms bijv. ook overwinterende ganzen of jaarrond Canadese ganzen) zorgen voor ongewenste vraatschade, verslemping en eutrofiering in de natuurgebieden. Dit speelt binnen Natura 2000-gebied de Rijntakken, maar ook andere (Natura 2000) natuurgebieden ondervinden last: Veluwerandmeren, Munnikenland, Boezem van Brakel, Arkemheen, Oorsterwolde, Empese en Tondense heide, Lampenbroek, Leusveld, Weteringse Broek, Woudhuizen, Putterpolder, Oldenaller, Heihoef, Korenburgerveen, Wooldse veen, Hackfort, Overasseltse en Hatertse Vennen, Park Lingezegen, de Ooijse Graaf, de Regulieren, Buren, Landgoed Waardenburg/ Neerijnen, Goilberdingerwaard, Marspolder, Eendenkooi Batenburg, Vijverberg, de Tuin van Bezinning op 't Velde, Wanninkhof, Hagen, Staverden, Wisselse Veen, landgoed Hoevelaken en de Schaffelaar. Voor deze natuurgebieden is het van belang dat populatiebeheer van de grauwe gans mogelijk blijft.

Samengevat geven terreinbeheerders aan dat (grauwe) ganzen de volgende problemen geven in de Gelderse natuurgebieden:

- Overbegrazing: In moerasgebieden grazen ganzen opkomend riet soms volledig af. De grote druk schaadt de ontwikkeling van rietlanden en de bijbehorende biodiversiteit en ze kunnen zelfs de natuurlijke successie volledig terugzetten.
- Vertrapping en bodemverdichting: De grote groepen ganzen tasten door hun gewicht en beweging de bodemstructuur van kwetsbare natuurgebieden aan.
- Eutrofiëring: Door de grote hoeveelheden uitwerpselen (mest) komt er nog meer stikstof en fosfaat in het water en op de bodem terecht, wat de waterkwaliteit verslechtert en algenbloei bevordert. Vooral in voedselarme natuurgebieden, die veelal onder hoge druk van stikstof en fosfaat uit andere bronnen staan is dit problematisch.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

26 van 35

- Verdringing van vegetatie: Door intensieve begrazing verdwijnen soms specifieke plantensoorten, bijvoorbeeld in karakteristieke voedselarme ven vegetaties, wat ook gevolgen heeft voor insecten en andere vogels die van deze planten afhankelijk zijn.
- Afname van geschikt leefgebied voor o.a. rietvogels (bijv. roerdomp en grote karekiet, beide Natura 2000-doelsoorten)
- Verhoogt risico op verspreiding van invasieve soorten tussen wateren (bijv. watercrassula).
- Tevens is er een financiële impact voor de grondgebruikers, omdat zij bij de ontwikkeling of aanplant van rietmoeras genoodzaakt zijn om beschermende middelen te plaatsen, zoals palen met linten en rasterwerk. Hierbij geldt een dure onderhouds- en verwijder verplichting.

Conclusie ter bescherming van flora en fauna

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74j eerste lid onder b sub 4 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

- *Uit het lijden verlossen van zieke en/of gebrekkige dieren*

Het vogelgriepvirus (H5N1) circuleert inmiddels permanent binnen wilde vogelpopulaties in Europa. Vooral watervogels worden hierdoor getroffen. In 2020-2022, maar ook weer in 2025, werden er forse aantallen dode brandganzen gemeld (soms enkele tientallen per plek) of zieke exemplaren met duidelijke verschijnselen van vogelgriep. Vooral in het Waddengebied en elders in Noord- en West-Nederland is dit het geval. Grauwe gans en zilvermeeuw zijn twee andere soorten die opvallen door een hoger aantal vogelgriepmeldingen (lees faunabeheerplan hfst. 7.2.2). Als uitvoerders zieke ganzen met verschijnselen van vogelgriep (neurologische symptomen, afwijkend gedrag en lichamelijke verschijnselen) tegenkomen, dienen zij de mogelijkheid te hebben om deze dieren uit hun lijden te verlossen. Daarom wordt dit jaarrond voor het gehele werkgebied van de FBE aangevraagd.

Samenvattend

Voor alle besproken geschade belangen is er voldoende onderbouwing geleverd om de noodzaak van vergunning aan te tonen. Het grootste belang is de schade aan gewassen en daarna de druk die ganzen op verschillende manieren uitvoeren op natuur(ontwikkeling) waardoor de natuurdoelstellingen van natuurgebieden in gevaar (kunnen) komen. Maar ook voor de volksgezondheid, openbare veiligheid en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer is het noodzakelijk om de populatie grauwe ganzen in Gelderland te blijven beheren om zo ernstige schade op de genoemde knelpunten te voorkomen.

Staat van instandhouding

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

27 van 35

Voor er overgegaan kan worden op schadebestrijding en populatiebeheer dient er gewaarborgd te worden dat de handelingen geen afbreuk doen aan de (gunstige) staat van instandhouding. In het faunabeheerplan wordt in hoofdstuk 7.2.1 (vanaf pagina 67) uitvoerig stilgestaan bij de staat van instandhouding van alle drie de diersoorten. Er wordt een beschouwing gegeven van de vier parameters verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief. Voor alle drie de diersoorten wordt geconcludeerd dat de staat van instandhouding gunstig is en dat de beoogde doelstand voor grauwe gans (30.000 zomerstand) ook geen afbreuk zal doen aan deze gunstige staat van instandhouding.

Benadrukt dient te worden dat het schadebestrijding/beheer van de drie ganzensoorten ook geen nieuwe handelingen zijn. De FBE heeft al vele jaren een ontheffing (nu vergunning) voor het doden van deze drie diersoorten. Dit heeft nog nooit geleid tot een verslechtering van de staat van instandhouding. Het is dan ook niet de verwachting dat dit de aankomende planperiode wel zal gebeuren, aangezien er geen grote veranderingen worden aangevraagd t.o.v. van de vorige planperiode. Er wordt juist spaarzamer omgegaan met de toegestane schadebestrijding van brandgans en kolgans. De komende planperiode moet blijken of deze richting niet zal leiden tot een toename van landbouwschade. Daarnaast wordt er rekening gehouden met de gestelde GRPs voor de grauwe gans en brandgans, gedurende de planperiode zal gemonitord worden dat deze GRP gewaarborgd blijft.

Conclusie

Het doden van brandganzen, grauwe ganzen en kolganzen doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Aangezien voor de brandgans en kolgans alleen gerichte schadebestrijding is toegestaan en voor de grauwe gans een doelstand is bepaald die boven de berekende minimale vereiste populatie ligt, het verspreidingsgebied intact blijft, de kwaliteit van het leefgebied voldoende is en zelfs verbeterd zal worden en het toekomstperspectief voor alle drie parameters positief is. Zodoende wordt er voldaan aan de voorwaarde zoals gesteld in 8.74j eerste lid onder c Bkl.

Middelen, methoden en perioden**Onderbouwing middelen**

Om effectief invulling te geven aan het doden van een dier omwille schadebestrijding en populatiebeheer is het gebruik van het geweer (zowel kogel, hagel als luchtdruk) noodzakelijk. Het gebruik van het hagelgeweer is het meest traditionele middel als het gaat om de bejaging van ganzen, vaak worden dan laag overvliegende ganzen geschoten als zij migreren van rustplek naar foerageerplek (of andersom). Het kogelgeweer wordt tegenwoordig ook regelmatig toegepast. Met het kogelgeweer wordt er in het veld geschoten op ganzen die op de grond foerageren. Het kogelgeweer is een wapen met veel vuurkracht, om veilige situaties te waarborgen vraagt de FBE een minimaal kaliber van .22 lr en een maximaal kaliber aan van .243 inch (6,2 mm). Het luchtdrukgeweer is een zeer geschikt middel in natuurgebieden, binnen bebouwde kom en in gebieden kleiner dan 40 ha.. In deze omgevingen heeft het gebruik van het luchtdrukgeweer de voorkeur vanuit veiligheidsoverweging: luchtdrukgeweren geven minder energie af. Daarnaast

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

28 van 35

heeft het ook de voorkeur vanwege potentieel geluidoverlast: de projectielen (pellets) van luchtdrukgeweren worden onder de geluidsbarrière afgeschoten en het is toegestaan om een demper op dit soort geweren te gebruiken zonder nadere vergunning. Dit maakt dat schoten bijna geluidloos zijn in tegenstelling tot een vuurwapen.

In het buitenland wordt het luchtgeweer al jaren succesvol toegepast. In Engeland is het luchtgeweer onder een energiewaarde 12 ft/lbs (16 joules) vrij te bezitten en in te zetten tijdens de jacht op diverse soorten zoals duiven, grijze eekhoorns, konijnen, ratten en eksters. De 16 joules voor een luchtdrukwapen is erg weinig en in Nederland waar deze restrictie niet geldt zijn de luchtdrukwapens vaak veel sterker. Luchtdrukgeweren met een minimaal kaliber van .22 inch heeft een minimale energie van 20 joules. Door voor de grauwe gans, een groter dier dan de dieren hierboven genoemd, alleen kop- of nekschoten toe te staan wordt gewaarborgd dat een schot dodelijk zal zijn. Dit kan dan ook een aanvullend voorschrift worden. De uitzondering hierop zijn ganzenpullen, deze kuikens zijn stukken kleiner en zal een schot op het lijf ook dodelijk zijn. Verder mag er in Denemarken met een minimaal kaliber van .22 inch gejaagd worden op duiven, roeken en kraaien en in Zweden is plaagdierbestrijding toegestaan op knaagdieren en vogels. Het minimale kaliber hiervoor is eveneens .22 inch. Buiten Europa wordt het middels tevens veelvuldig toegepast (bijv. Zuid-Afrika, Australië, Nieuw-Zeeland en USA).

Het gebruik van de geluiddemper, kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur verhogen de effectiviteit van het doden van een dier. Deze extra hulpmiddelen zijn wenselijk om het afschot gedurende schemering te optimaliseren, het verbetert tevens het zicht van de uitvoerders waardoor het schot accurater is. De geluiddemper beschermt het gehoor van de uitvoerder, omdat het schot minder luid is. Dat heeft eveneens als resultaat dat er minder verstoring optreedt voor andere fauna en omwonenden in de omgeving. De inzet van jachtvogels en jachthonden zijn complementair, honden worden veelal ingezet voor nazoek/apporteren. Mocht een dier aangeschoten zijn maar nog niet dood, dan zijn slag, snij- en steekwapens effectieve middelen om het dier zo snel mogelijk uit zijn lijden verlossen. Zo ook conform artikel 11.28 Bal.

Het gebruik van lokvogels en lokgeluiden is bedoeld om de ganzen dichterbij te lokken, zodat ze op een verantwoorde manier geschoten kunnen worden. Het lokken door middel van lokvogels en lokgeluiden wordt als een effectief middel beschouwd. Niet alleen het aantal gedode ganzen wordt verhoogd, maar ook het aantal aangeschoten ganzen wordt verminderd. Een lokgeluid speelt in op het feit dat dieren communiceren met elkaar, zowel om te waarschuwen of om te lokken. Met lokgeluiden wordt ingespeeld op het lokkende aspect. Het gebruik van lokvogels en -geluiden speelt eveneens in op het sociale aspect. Zo ook toegelicht in het faunabeheerplan pagina 53.

Lokmiddelen waren in de vorige planperiode toegestaan voor populatie beheer. Echter, voor de aankomende planperiode is het wenselijk om dit ook toe te staan bij de inzet voor schadebestrijding.

Voor het direct doden van ganzen met het hagelgeweer is het van belang dat dieren binnen het effectieve bereik van de uitvoerende jager komen. De effectiviteit van het hagelgeweer is tot ca. 50 meter. Dit is afhankelijk van het kaliber, de chokemaat en de gebruikte patroon en kan dus veel verschil uitmaken. Globaal kan voor ganzen een effectief dodelijk schot afgegeven worden tot ca. 35-40 meter. Het is van belang dat dieren ook binnen die afstand worden aangesproken en geschoten. Gezien percelen vaak meerdere hectare groot zijn is het risico van niet effectief verjagen of het beschieten van dieren die niet binnen de gewenste afstand worden beschoten aanwezig. Bij het beschieten van ganzen op grotere afstand is de kans op verwonding door aanschietsen of ziekschietsen groter. De FBE ziet dit als ongewenst en acht het dan ook noodzakelijk dat de vergunning bij moet dragen aan het voorkomen van het ziekschietsen van ganzen. Derhalve wordt

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

29 van 35

voorgeschreven dat voor effectieve schadebestrijding lokvogels (kunststof of gedode dieren) moeten kunnen worden gebruikt om dieren binnen een afstand worden gelokt om het ziekschieten te voorkomen.

Schadebestrijding is pas mogelijk als er al brand-, grauwe- en/of kolganzen aanwezig zijn op het schadeperceel, als preventieve maatregelen niet werken kunnen uitvoerders of grondgebruikers een perceelsgebonden machtiging aanvragen. Schadebestrijding is dus altijd reactief. Het is dus niet het geval dat op een perceel waar helemaal geen ganzen voorkwamen nu ganzen naartoe worden gelokt. De ganzen zijn er al en door de lokmiddelen en -geluiden kan er effectiever ingezet worden op schadebestrijding en het ziekschieten van ganzen zoveel mogelijk voorkomen.

Onderbouwing methoden en perioden

Ganzen komen soms voor op plekken die niet veilig zijn (bv. verkeersveiligheid) of onwenselijk gezien de schadegevoeligheid (bv. natuurgebieden) van de plek. In deze gevallen is het belangrijk dat de dieren snel en effectief gedood kunnen worden. Dit betekent dat er ook mogelijkheden moeten zijn indien er niet voldaan wordt aan de 40 hectare eis (bv. wegbermen) of binnen de bebouwde kom of direct aangrenzende gebieden. Het is ook van belang dat er in de schemering opgetreden kan worden. Ganzen zijn veelal actief in de schemering rond zonsopgang en zonsondergang, dan vliegen ze van en naar hun rust- en foerageerplekken. Daarom is het verlengen van het gebruik van het geweer een effectieve aanvulling. Het gaat hierbij om een half uur voor en na zonsopgang en zonsondergang in de winterperiode (1 november t/m 31 maart) en een uur voor en na zonsopgang en zonsondergang in de zomerperiode (1 april t/m 31 oktober). Binnen de bebouwde kom is het aanvullend wenselijk om het PCP-geweer het gehele etmaal te mogen gebruiken. Dit zijn vaak drukke gebieden (bijv. parken) waar overdag veel burgers vertoeven, vanuit veiligheid en overlast is het wenselijk om dit 's nachts uit te voeren.

Onderbouwing weigeren vergunning gedoogplicht op voorhand.

GS weigeren vergunning te verlenen voor het gebruik van het geweer, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en het verlenen van toegang tot alle gronden binnen de provincie, zo nodig met behulp van de gedoogplicht (art. 10.29 Ow).

Hoewel wij het belang van het kunnen toepassen van deze gedoogplicht inzien en onderschrijven, en het gebruik van de gedoogplicht in lijn met het provinciaal beleid (Uitvoeringsagenda Fauna) en de motie 24M134 is, past het niet om dit in deze vergunning vast te leggen. Het afwegen of het zonder goedkeuren van de grondeigenaar betreden van zijn/haar gronden ten behoeve van het behalen van de doelstand en/of het behalen van de in het faunabeheerplan gestelde doelen een gepaste maatregel is ligt bij GS. Evenals het moeten motiveren van de noodzaak, het stellen van termijnen en het op de hoogte stellen van de grondeigenaar bij gebruik van de gedoogplicht. Wel zien wij een rol voor de FBE in het herkennen van de knelpunten bij het niet meewerken of in sommige gevallen tegenwerken van het behalen van de doelstand en deze met de provincie te delen en, in uiterste gevallen, wanneer nodig te verzoeken om toepassing te geven aan artikel 10.29 Ow. De provincie staat hier welwillend tegenover.

Conclusie

De middelen en methoden zijn gericht op zo effectief mogelijk uitvoering geven aan populatiebeheer en schadebestrijding.

Natura 2000-gebieden en ganzenrustgebieden

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

30 van 35

Binnen de Gelderse ganzenrustgebieden en Natura 2000-gebieden kunnen voor het uitvoeren van ganzenbeheer aanvullende beperkingen gelden ter bescherming van de aangewezen habitattypen en soorten. Met name in de Natura 2000-gebieden Arkemheen en Rijntakken zijn in de beheerplannen handelingen benoemd die mogelijk vergunningsplichtig zijn vanwege hun potentiële versturende werking op Natura 2000-doelen.

Om significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen uit te sluiten, wordt voorgesteld het ganzenbeheer uit te voeren onder een aantal mitigerende voorwaarden. Daarbij wordt onder meer gedacht aan het tijdelijk achterwege laten van beheeractiviteiten bij aanwezigheid van kwetsbare doelsoorten, het toepassen van PCP-luchtdrukgeweren met geluiddemper waar dit verstoring verder kan beperken, afstemming met terreinbeheerders over de aanwezigheid van beschermde soorten en het toepassen van compartimentering zodat niet gelijktijdig op meerdere locaties onrust ontstaat. Dit is verder toegelicht in hoofdstuk 7.2.2 vanaf pagina 74. Deze werkwijze is erop gericht verstoring van Natura 2000-doelsoorten te voorkomen, terwijl tegelijkertijd wordt bijgedragen aan het beperken van negatieve effecten van overmatige aantallen ganzen op beschermde habitattypen en leefgebieden. In diverse Natura 2000-gebieden kunnen ganzen namelijk leiden tot overbegrazing, vertrapping, eutrofiëring en aantasting van rietmoeras, voedselarme habitats en weidevogelgraslanden. Het voorgestelde beheer draagt daarmee naar verwachting bij aan het behoud en herstel van Natura 2000-waarden, terwijl significante negatieve effecten op aangewezen soorten en habitats worden voorkomen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde omgevingsvergunning worden verleend.

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

31 van 35

BIJLAGE 2 SCHADE PER WBE

De roodgekleurde WBE's voldoen niet aan de schadedrempel. Voor de brandgans zijn alleen de winterperiodes relevant omdat er in de komend beheerperiode alleen in de winterperiode van de betreffende gans schadebestrijding wordt uitgevoerd.

De aanvragen die handmatig zijn opgevoerd hebben geen WBE toekenning gekregen, deze staan onder 'WBE onbekend'

Grauwe gans	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Bevermeer</i>		€ 13.713	€ 13.427	€ 6.066	€ 30.719	€ 12.599
<i>Brummen e.o.</i>	€ 13.745	€ 24.333	€ 46.455	€ 16.608	€ 30.681	€ 46.057
<i>Circul van de Ooij en Millingen</i>	€ 34.619	€ 13.689	€ 30.482	€ 26.426	€ 49.468	€ 48.962
<i>De Bommelerwaard</i>	€ 17.614	€ 15.056	€ 59.346	€ 32.947	€ 33.662	€ 9.417
<i>De Liemers</i>	€ 14.154	€ 26.947	€ 27.934	€ 42.037	€ 55.634	€ 14.504
<i>De Schaffelaar (GL)</i>	€ 131	€ 319	€ 1.104			
<i>De Vallei</i>	€ 2.670	€ 2.843	€ 3.863	€ 3.981	€ 6.077	€ 5.838
<i>Gendringen-Bergh</i>	€ 404	€ 2.329	€ 636	€ 5.342	€ 6.664	€ 15.397
<i>Gorssel</i>	€ 2.675	€ 6.408	€ 5.612	€ 10.600	€ 8.848	€ 10.126
<i>Groot-Buren</i>			€ 1.789	€ 7.498	€ 33.846	€ 11.462
<i>Hummelo en Keppel</i>	€ 1.633	€ 5.290	€ 19.312	€ 15.384	€ 29.579	€ 11.199
<i>IJsselvallei</i>	€ 43.326	€ 52.139	€ 40.696	€ 50.910	€ 65.260	€ 99.396
<i>Land van Gelre</i>						€ 3.890
<i>Maas en Waal West</i>	€ 3.195	€ 4.889	€ 5.091	€ 4.308	€ 43.632	€ 8.153
<i>Midden Betuwe</i>	€ 43.391	€ 33.074	€ 57.276	€ 62.027	€ 32.356	€ 86.465
<i>Neder Betuwe</i>	€ 82.186	€ 76.181	€ 82.933	€ 113.177	€ 77.837	€ 90.779
<i>Nijkerk e.o.</i>	€ 68.710	€ 82.539	€ 152.291	€ 171.226	€ 173.809	€ 172.745
<i>Noord West Veluwerand</i>	€ 20.878	€ 31.770	€ 39.242	€ 27.579	€ 22.121	€ 49.203
<i>Oldebroek/Oosterwolde</i>	€ 32.695	€ 37.317	€ 24.527	€ 35.645	€ 36.681	€ 62.032
<i>Over Betuwe Oost</i>	€ 77.900	€ 45.342	€ 50.097	€ 87.665	€ 64.546	€ 41.114
<i>Rekken e.o.</i>				€ 65		
<i>Rijnwaarden</i>	€ 17.690	€ 18.924	€ 13.722	€ 12.506	€ 50.787	€ 19.766
<i>Steenderen e.o.</i>	€ 1.095	€ 23.570	€ 12.700	€ 19.156	€ 46.909	€ 20.790
<i>Stroomgebied Voorsterbeek</i>	€ 7.221	€ 5.620	€ 19.844	€ 10.198	€ 34.416	€ 27.518
<i>Tielerwaard Oost</i>	€ 3.604	€ 1.301	€ 8.800	€ 10.750	€ 4.030	€ 7.646
<i>Tielerwaard West</i>	€ 35.852	€ 33.260	€ 57.567	€ 56.524	€ 46.765	€ 61.709
<i>Veluwe Noord West</i>	€ 387	€ 645				
<i>Wijchen en Waal</i>	€ 19.390	€ 15.767	€ 9.389	€ 11.661	€ 12.931	€ 37.135
<i>Zuid Oost Veluwe</i>	€ 15.024	€ 22.160	€ 35.763	€ 25.424	€ 63.388	€ 49.274
<i>Zuid-Veluwe (West)</i>	€ 42.689	€ 41.448	€ 32.948	€ 14.885	€ 21.905	€ 25.492
<i>WBE onbekend</i>						€ 73.694
Eindtotaal	€ 602.878	€ 636.872	€ 852.847	€ 880.594	€ 1.082.552	€ 1.122.363

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

32 van 35

Brandgans	2020		2021		2022		2023		2024		2025	
	winter	zomer	winter	zomer	winter	zomer	winter	zomer	winter	zomer	winter	zomer
Brummen e.o.	€ 1.402					€ 525						€ 28
Circul van de Ooij en Millingen		€ 909	€ 541		€ 220							
De Bommelerwaard									€ 2.485		€ 708	
De Liemers				€ 32	€ 135		€ 411	€ 545				
De Schaffelaar (GL)	€ 128											
De Vallei					€ 869							
Gorssel	€ 660		€ 1.260	€ 1.473	€ 798	€ 1.774	€ 3.900		€ 1.466		€ 85	
Groot-Buren								€ 51	€ 1.848	€ 5.170	€ 4.336	€ 5.058
Hummelo en Keppel					€ 1.230		€ 2.262	€ 1.883			€ 44	
IJsselvallei				€ 24								
Maas en Waal West				€ 2.979								
Midden Betuwe			€ 70	€ 122	€ 1.400		€ 41		€ 13			
Neder Betuwe	€ 6.134	€ 806	€ 1.952	€ 1.214	€ 3.765	€ 520	€ 4.762	€ 4.140	€ 3.121	€ 6.937	€ 6.312	€ 4.357
Nijkerk e.o.			€ 325	€ 373	€ 5.095	€ 906	€ 6.796	€ 186	€ 21.456		€ 33.253	€ 15.057
Noord West Veluwerand	€ 1.121	€ 3.012	€ 5.924		€ 6.722	€ 468	€ 6.260	€ 1.147	€ 3.715	€ 92	€ 7.391	€ 355
Oldebroek/Oosterwolde	€ 160		€ 111								€ 482	
Over Betuwe Oost	€ 7.317		€ 2.897		€ 2.051			€ 14.977	€ 1.452		€ 3.328	€ 323
Rijnwaarden			€ 135								€ 620	
Steenderen e.o.							€ 1.666					
Stroomgebied Voorsterbeek		€ 4.738		€ 2.412	€ 1.943	€ 1.555	€ 561	€ 293			€ 1.423	€ 306
Tielerwaard Oost					€ 185							
Tielerwaard West	€ 972				€ 158		€ 239		€ 548		€ 520	€ 278
Zuid Oost Veluwe, Leefgebied VII				€ 985		€ 658	€ 5.588		€ 529		€ 1.053	
Zuid-Veluwe (West)					€ 575		€ 550		€ 462			
WBE onbekend											€ 21.610	
Eindtotaal	€ 17.895	€ 9.465	€ 13.215	€ 9.613	€ 25.145	€ 6.406	€ 33.036	€ 23.222	€ 37.094	€ 12.199	€ 81.166	€ 25.762

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

33 van 35

Kolgans	2020		2021		2022	2023		2024		2025	
	winter	zomer	winter	zomer	winter	winter	zomer	winter	zomer	winter	zomer
<i>Bevermeer</i>						€ 6.066		€ 296		€ 12.599	
<i>Brummen e.o.</i>	€ 2.074				€ 134	€ 4.569		€ 10.653		€ 13.436	
<i>Circul van de Ooij en Millingen</i>	€ 74		€ 3.526		€ 1.263	€ 5.644				€ 1.696	
<i>De Bommelerwaard</i>						€ 2.879		€ 2.107		€ 708	
<i>De Liemers</i>	€ 2.245		€ 5.674		€ 575	€ 404		€ 5.448		€ 7.696	
<i>De Vallei</i>			€ 316								
<i>Gendringen-Bergh</i>										€ 6.107	
<i>Gorssel</i>					€ 671	€ 1.033		€ 5.053		€ 5.944	
<i>Groot-Buren</i>								€ 602		€ 168	
<i>Hummelo en Keppel</i>	€ 6.952				€ 589		€ 2.331	€ 10.244		€ 4.220	
<i>IJsselvallei</i>	€ 1.147				€ 7.489	€ 12.728		€ 6.398		€ 7.947	
<i>Land van Gelre</i>										€ 411	
<i>Maas en Waal West</i>	€ 724		€ 401			€ 2.206					
<i>Midden Betuwe</i>	€ 5.757	€ 4.292	€ 554		€ 9.535	€ 11.943		€ 7.430		€ 9.040	€ 6.319
<i>Neder Betuwe</i>	€ 1.909	€ 3.723	€ 1.147		€ 3.472	€ 8.092		€ 7.789	€ 6.554	€ 6.087	
<i>Nijkerk e.o.</i>			€ 1.904	€ 484	€ 3.389	€ 3.912	€ 422			€ 2.165	
<i>Noord West Veluwerand</i>			€ 2.225		€ 1.684	€ 2.086		€ 6.569	€ 974	€ 2.660	
<i>Oldebroek/Oosterwolde</i>	€ 918	€ 11	€ 126	€ 54	€ 447	€ 806		€ 2.181	€ 413		
<i>Over Betuwe Oost</i>	€ 5.550		€ 4.544		€ 2.680	€ 6.709		€ 7.094		€ 13.326	
<i>Rijnwaarden</i>	€ 8.621	€ 746	€ 24.510	€ 3.924		€ 4.128		€ 20.209		€ 6.372	
<i>Steenderen e.o.</i>	€ 1.968		€ 424		€ 4.806	€ 2.075		€ 37.260		€ 15.076	
<i>Stroomgebied Voorsterbeek</i>	€ 214				€ 4.698			€ 17.096		€ 15.561	
<i>Tielerwaard Oost</i>					€ 185	€ 3.803				€ 902	
<i>Tielerwaard West</i>						€ 2.155		€ 6.060		€ 4.084	
<i>Wijchen en Waal</i>	€ 1.970		€ 312		€ 534	€ 4.208		€ 594		€ 2.933	
<i>Zuid Oost Veluwe</i>	€ 7.937		€ 854		€ 9.030	€ 1.144	€ 842	€ 316		€ 8.574	
<i>Zuid-Veluwe (West)</i>	€ 2.700	€ 172	€ 1.379		€ 2.323					€ 1.592	
<i>WBE onbekend</i>										€ 40.068	
<i>Eindtotaal</i>	€ 50.762	€ 8.944	€ 47.895	€ 4.463	€ 53.503	€ 86.590	€ 3.595	€ 153.400	€ 7.941	€ 189.373	€ 6.319

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

34 van 35

BIJLAGE 3 KAART GANZENRUSTGEBIEDEN GELDERLAND

Datum

13 augustus 2026

Zaaknummer

2026-010619

Blad

35 van 35

BIJLAGE 4 KAART GRUTTOGEBIEDEN BINNEN N2000 GEBIED RIJNTAKKEN

Gruttogebieden Rijntakken

